

## TALOUSARVIOALOITE 304/2003 vp

### Määrärahan osoittaminen rataosuuksien Niirala—Säkäniemi ja Joensuu—Uimaharju—Lieksa—Nurmes sähköistämiseen

#### *Eduskunnalle*

Rautatieliikenne ottaa huomioon elinkeinoelämän ja joukkoliikenteen kuljetustarpeet kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Ratahankkeilla luodaan entistä paremmat toimintaedellytykset sekä henkilö- että tavaraliikenteelle. Kansainvälisessä liikenteessä kehittynyt rataverkko on keskeisenä linkkinä idän ja lännen välillä.

Rataosuuksien Niirala—Säkäniemi ja Joensuu—Uimaharju—Lieksa—Nurmes sähköistämällä on mittava aluetaloudellinen ja kansantaloudellinen merkitys. Alueella sijaitsevat suuret työnantajat, puuteollisuuden yritykset, kuljettavat rautateitse suuria määriä raakapuuta ja valmiita tuotteita (Stora Enso Enocell Oy Enon Uimaharjussa, Stora Enso Pankakoski Oy ja Vapo Timber Oy Lieksassa sekä Vapo Timber Oy Nurmeksessa). Kun otetaan huomioon mm. Lieksassa tehdyt uudet teollisuusinvestoinnit, kuljettava tavaramäärä tulee kasvamaan kaikkia ennusteita nopeammin. Tavarakuljetus on edullisinta suorittaa sähköistetyllä radalla.

Tavaraliikennemäärät tulevat kasvamaan entisestään. Liikennemäärien kasvu johtuu pääosin Venäjän tuonnin, lähinnä metsä- ja metalliteollisuuden raaka-ainekuljetusten, sekä Suomen kautta kulkevien transitokuljetusten lisääntymisestä. Vuonna 2000 Joensuun—Uimaharjun rataosuedella tavaraliikenteen kokonaiskuljetusmäärä oli 2 700 000 tonnia, ja vuodelle 2010 ennuste kuljetusmäärästä on 2 750 000 tonnia. Vastaavasti Joensuun—Niiralan rataosuuden kokonaiskulje-

tusmäärä vuonna 2000 oli 3 130 000 tonnia, ja vuodelle 2010 annettu kuljetusmäärän ennuste, 4 150 000 tonnia, on osoittautumassa alimitoitetuksi.

Uimaharjun sellutehdas on jo lähtökohtaisesti rakennettu Venäjältä tuotavan raakapuun varaan. Vuosittain on ollut nähtävissä ne epävarmuustekijät, jotka liittyvät raakapuun kumipyöräkuljetuksiin Venäjän muuttuvien painorajoitusten ja muiden vastaavien määräysten vuoksi. Toimivanakaan kumipyöräliikenteen kapasiteetti ei tule koskaan riittämään Pohjois-Karjalan raakapuutuonnin tarpeiden tyydyttämiseen.

Niiralan—Säkäniemen rataosuus kuuluu Suomen TEN-verkkoon. Euroopan unionin asettamien tavoitteiden mukaisesti TEN-verkkojen kehittämällä pyritään mm. edistämään sisämarkkinoiden toimintaa sekä varmistamaan henkilöiden ja tavaroiden kestävä liikkuminen yhteiskunnan, ympäristön ja turvallisuuden kannalta parhaissa mahdollisissa olosuhteissa. Rataosuuden sähköistäminen tukee varsin hyvin myös em. yhteisön tavoitteita.

Värtsilä-Niiralan raja-asema on Suomen itäisen liikenteen kannalta merkittävä rajanylityspaikka.

Joensuu on alueen vahva teollisuus-, koulu- ja hallintokaupunki, jonka toimintojen edellytyksenä on vilkas yhteydenpito muun maailman kanssa. Alueen monipuolinen ja kehittyvä elinkeinoelämä, opiskelupaikkojen lisääntyminen ja jatkuva väestönkasvu muodostavat junamatkoil-

le selvän kasvupotentiaalin. Näiden seikkojen valossa on todennäköistä, että myös henkilöliikenteen matkustajien lukumäärä kasvaa, jos tarjontaa parannetaan nykyistä nopeampien aikataulujen muodossa. Lisäksi sähköistys tukee sekä kansallisten että kansainvälisten liikenneyhteyksien parantamista, kehittämistä ja laajentamista.

Vaikutusselvityksen perusteella voidaan todeta, että rataosuuksien sähköistys on merkittävä ympäristöinvestointi, sillä sen avulla voidaan huomattavasti vähentää liikenteen päästöjä ja meluhaittoja ja parantaa huomattavasti rata-alueiden pienilmaston ilmanlaatua. Sähköistysinvestoinneilla voidaan vähentää junaliikenteen synnyttämiä kasvihuonekaasuja ja tukea näin kasvihuoneilmiön rajoittamiseen pyrkivää toimintaa.

Siirryttäessä sähköjunaliikenteeseen junaliikenteen liikennetuotantokustannukset pienenevät huomattavasti ja myös sen laatu- ja palveluta-

so paranevat. Rataosuuksien sähköistämisen hyödyt kohdistuvat henkilö- ja tavaraliikenteeseen ja hyödyntävät täten sekä henkilöliikenteen matkustajia että erityisesti maamme kauppaa ja teollisuutta.

Joensuusta pohjoiseen suuntautuvan radan peruskorjaus ja sähköistäminen on kiireellinen hanke, ja mm. Enon, Lieksan ja Nurmeksen suurille teollisuuslaitoksille rata on elinehto.

Toimivat liikenneyhteydet ovat perusta myös uskottavalle aluepolitiikalle sekä alueelliselle ja maaseudun kehitykselle.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

*että eduskunta ottaa valtion vuoden 2004 talousarvioon momentille 31.40.21 lisäyksenä 34 000 000 euroa rataosuuksien Niirala—Säkäniemi ja Joensuu—Uimaharju—Lieksa—Nurmes sähköistämiseen.*

Helsingissä 26 päivänä syyskuuta 2003

Lauri Kähkönen /sd  
Tarja Cronberg /vihr  
Säde Tahvanainen /sd  
Esa Lahtela /sd

Eero Reijonen /kesk  
Matti Väistö /kesk  
Hannu Hoskonen /kesk